

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

12 de Domino, Proprietate, & Possessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

neque additioni quidem vel detractio loci est: hec enim aliud faciunt, *Papinian. in l. p. p. consenta, 72. de contrahen. emt. lib. 1. §. 8. P. tit. 1. si in iplo contextu non fiant, vt dicemus in contractibus, Deo iuuante. Non secus ac cum additur vel detrahitur iuri gentium, sicut aliud ius, ciuile inquam, *Ulpian. l. ius ciuile, 6. de iust. & iur. lib. 1. P. tit. 1. Quamuis illud a iure gentium non omnino recedat, neque per omnia illi inferuiat. Atque ita transfusio vnius formae in aliam, nouum quid facit, & figuram constituit nouam, quae priore expellit: vt actio ex stipulata addita constitutioni dotiam perimit rei vxoriae actionem. *Iustin. in l. 1. §. cum autem, §. 8. & nemo potest, de rei vxor. act. lib. 5. C. tit. 13. ¶ Ve vsus seruitutis contrarius formae impostae in constitutione, tollit seruitutem: veluti vsus seruitutis nocturnae, amittitur diuina constituta, *Pam. l. si prius, 17. de aqua plu. arcend. libro 39. P. titulo tertio. Et haec ad formam substantialem proprie pertinet: vel ad intrinsecam, ratione cuius res esse habent, vel ad extrinsecam, ratione cuius ratio qualia sunt, esse propria figura & caractere dicuntur. ¶ Paulo ¶ tamen diuersa consideratione, in accidentaliter vtendum est: ea quippe est, quae ad esse abesse potest, sine corruptione subiecti, id est, sine corruptione formae intrinsecae, vel perfectionis extrinsecae: vt doceri potest exemplo iudicii, quod idem est, etsi in locum demortui iudicis, alius subrogetur: quod philosophice persequitur Alpheus Iurif. consultus, *l. proponebatur, 76. de iudic. lib. 5. P. tit. 1. Accidens quippe plus & minus continetantum, ratione quorum, rei non constituitur differentia a seipsa, nec actus diuersitas, *l. fin. de fun. instru. P. neque additiam formae, rem mutat. Veruntamen praeter eundem non est, accidentalem formam, quae in propriam extrinsecam transit ex integro priorem mutando, aliam rem a se, sed accidentaliter, non substantialem, facere, *l. si statum, de auro & argen. legat. lib. 34. P. tit. 2. potissimum in nomine, quod secundum plus & minus varie impostum est, secundumque numerum, & secundum alia accidentia, veluti agris diuisis, ingerunt diuersa appellatio, *Caius l. adeo, 1. §. insulam, de acq. rerum domin. lib. 4. 1. P. tit. 1. ¶ Sed ¶ vt apertius doceamus, quid quando ve aliquid dicatur esse de forma negotii vel rei, ex Felino in *c. cum dilecta, de rescript. colligimus breuiter axiomata aliqua, quorum qui voluerit laius inquirere probationes, poterit ipsum auctorem consulere.*********

1 ¶ Quando, quod negotio per se inerat de honestate sine expressione, exprimitur vel a lege, vel ab homine, id de forma negotii substantiali sentiendum, vt cum dictum est, *canon. nostrates, 30. quaest. 7. ex honestate requiri in nuptiis consentum paternum, apud iuris canonici auctores, & in Gallia in edicto Henrici I. de clandestinis matrimoniis.*

2 ¶ Pro forma data est, conditio apposita in constitutione legis, vel hominis: atque tunc condiciones implendae sunt, vt formales, in forma illa praebita, *l. qui hereditas, §. l. Meuius, de condit. & demonstr. in P. cum similib. l. 2. de iust. iur. sub cond. fact. in P.*

3 ¶ Quando statuitur ordo in legis vel hominis dispositione, is pro forma est sequendus, & in tit. de ordin. cogn. lib. 7. C. tit. 19. & in cap. quoniam contra, de probation. apud Gregor. Callistrat. l. si de vi. 37. de iudic. lib. 5. P. tit. 1. l. 1. & 2. quando civil. act. crimin. praend. lib. 9. C. tit. 3. l. 1. 2. §. prius, de vulg. in P.

4 ¶ Quae interuenire debent in ipso actu, & quae vno contextu fieri iubentur, de solemnitate substantiali sunt, vt iis omiſſis tunc corruat negotium, nec postea possint ex intervallo adici: veluti dum lex exigit solemnitates testamentorum continuo actui adici, *l. heredes palam §. fin. de testamen. in P. dum iubent interrogationem & responſionem in stipulatione simul annexi, l. continuis, 17. de verborum obligation. lib. 45. P. tit. 1. Nam si quid aliud perfectus negotii additur, & si illis adhaereat, non forma erit negotii, sed forma alia iuuans vel corroborans actum, quae non eadem tamen cum actu primo, vt exemplo esse potest inſinuatio actuum post actus requisita, quae est solemnitas effectum inducens, non substantialis causa actus, *Iustin. l. sancimus, 3. 4. Constant. l. data, 27. Leo. l. in hac sacraſſima, 30. de donation. lib. 8. C. tit. 5. 4. qualis & cautio heredis de restituendis vsuris a testatore exactis illegitime, quae ad testamenti effectum accedit, *c. quamuis, de v. ſar. in 6.***

5 ¶ Vbiunque adicitur decretum annullans, vt si contra cta vel constituta haer, nulla sint; omnia disposita, pro forma substantiali sunt, sicuti in rescriptis vel sanctionibus adicitur clausula irritans, idque tripliciter: primo haec, Nulli ergo hominum liceat hanc paginam infringere, vt in extran. commu. c. 1. §. in si. de prob. v. in si. ne ſede vac. & c. 1. §. seq. de reb. eccl. non alien. & in extranag.

2. per clausulam, Non obstantibus, c. 1. in si. de schism. in extranag. communibus. 3. per clausulam, Si quis haec attentare praesumerit, ferat sibi indignationem Dei, c. 3. de priuileg. in extranag. comm. & c. seq. eo. & c.

6 ¶ Quando dictum est, vt ita demum fieri non possit: tunc quod ante dictum, pro forma est, vt ap. Marc. in l. non enim aliter, 18. de adop. lib. 1. P. tit. 7.

7 ¶ Quando tempus certum definitur, ibi forma substantialis, vt in praescriptionibus.

8 ¶ Quando dispositum est vel praeter, vel contra ius commune, ibi forma substantialis: vt passim in consuetudinibus dantur exempla.

9 ¶ Formam facit quod dispositum est, si epigraphae vel titulus dispositi ita inscribatur, De forma. Nam tituli debent conuenire disposito, & dispositum titulo, *Hermog. l. 2. de stat. hom. lib. 1. P. tit. 5. Porro utilitas istius praecognitionis, num quid sit de forma actus, in eo versatur, vt quae de forma sint, debeant ad amissum obseruari, fieri vel impleri. alioquin nihil actum videatur, & corruat quod agitur, si praeter vel contra formam factum sit, *c. cum dilecta, de rescript. lib. 1. decret. c. Pisanis, de rest. spol. in decre. c. venerabilis, de off. & pot. in d. ord. in decre. Ulpian. l. 1. §. si prator. de trans. lib. 2. P. tit. 15. l. qui per salutem, de iur. iur. in P. Quod perpetuo verum est, nisi in tribus casibus. Prior, si actus fiat ex certa scientia contra formam, ab eo qui potest quando vult, solemnitates vel supplere vel immutare: quemadmodum praesentia ipsius principis, qui publicam gerit auctoritatem, *Iustin. §. sed quod principi, de iur. nat. lib. 1. Inst. tit. 2. Ulpian. l. 1. de constit. princ. lib. 1. P. tit. 4. Aurelius, l. un. de offic. praef. praes. lib. 1. P. tit. 1. in c. fin. supplet solemnitates testamentorum: una coram eo factorum omiſſas, quamuis ille iuris publici fiat, *l. 3. de testa. lib. 28. P. tit. 1. Atque in aliis idem statuendum, si modo princeps, vel qui potest expresse, vel actu ipso deroget scienter: alioquin enim, nisi concurrant, princeps iuri publico, aut eius solemnitates non censetur suis rescriptis derogare, *Anast. Imp. in l. fin. in ult. §. si contra. ius vel vult. publ. lib. 1. C. tit. 25. Const. Imp. in l. nec damno. §. 3. Theod. & Val. in l. rescripta, 7. de prec. Imp. offer. lib. 1. C. tit. 22. Alter casus, si quod additur formae, minimum sit, & ad eundem finem conspiciet, illud non mutat formam, sed iuuat, vt forma formae addita, *probat. gl. in c. innocens, ad verb. clementior, 2. 2. 4. Tertius, vt si sine periculo forma non possit impleri expresse, sufficiat eam impleri per aequipollens, *cap. statutum, de offic. delegat. in 6. veluti in forma quae exigit, vt beneficiorum acceptatio publicetur in locis vel temporibus sacerdotiorum: si tunc is lacus adiri non possit, potest alibi publicari, *Lud. Roman. singul. 433. Sic in vocatione iuris experiendi causa facienda ex forma in loco domicilii, in periculo, vt alibi fieri possit dispensatur, *gloss. Clement. 1. de foro competen. in Clement. quod & in appellatione significanda receptum est, *Clement. causam, de elect. apud Clem.**********

De dominio, proprietate, & possessione.

CAP. 12.

- 1 Proprietatis, vel domini, & possessionis praenotio, necessaria acquisitioni rerum.
- 2 Dominium a duplo, non a domo dictum.
- 3 Domini finitio.
- 4 Proprietarius, & proprium quid, & quomodo. (trumque.)
- 5 Dominium in plenum & non plenum partium, & quid sit.
- 6 Plenam potestatem rei minuit usufructus.
- 7 Dominium dictum & utile quid. Proprietas nuda.
- 8 Dominium fictum esse.

A Dilla rerum genera corporaliu & incorporaliu, referri potest & subici, & alia rerum distinctio, quae habet plura capita, ex earum dominio & possessione pendens, quae intelligi vix potest a iuris tyronibus, nisi prius de domini, proprietatis, & possessionis appellatione quaedam praecognouerint, cum ex his ius tenendi res & varia nomen clatura sequatur. Quamobrem de istis pauca notare antea operam pretium duco.

¶ Igitur ¶ Dominus mihi videtur is dici, cui aliquid subicitur: non secus ac Graeci dicunt verbum *dominos*, significare subicere: veluti & Latinis *domus* illud contractione facta in *domo*. Mutata significatio verbi *domo*, idem ostendit. Consentit etiam Hebraica significatio, affinis huic nomini *דומין*, domum, quod idem est, ac facit filere, compeſcuit, & ita sibi obedientem reddidit: vnde malo dominum potius dici, quam a domo, id est, ab aedibus cum Ambr. Calepino. Siquidem vt Mar. Varro notat, *5. de ling. Latm.* Domus nomen Graecum est, sicuti & apud Hom.

¶ iud.

Ita d. n. vsurpatur, dicitur si egeat, quod non in bono, & apud Hesiodum in Ergis, in appellatione dicitur. Ac domus dicitur vel domus a dno ortum habet quod est edificatio: quare non potest edificari & dominium trahinde villa similiter, cum nec qui edificat, ideo dominus dicitur, imo potius edificatum in alieno, cedit domino soli, Vlpian. l. 5. redemptores. 40. de rei vind. lib. 6. P. tit. 1. Itaque si dominium dicitur facultas, qua possumus in aliqua re quippiam: uti potestas in seruorum persona dicitur dominium, a Paulo l. potestatis, 215. de verborum signific. lib. 50. P. tit. 17. libro singularium ad legem Favianam. Et in persona magistratum, imperii, cuius potestas, quod pertinet ad eius retinendi facultatem, dominio rei sue similis dicitur, ab Vlpiano l. qui furere, 20. de stat. hom. lib. 1. P. tit. 5. Sic qui si sibi soli habere rem potest, sine communiione, dominium habere dicitur: & significantius proprietarius dicitur is, cuius potestati res magis accedit. Siquidem Proprium dicitur, quod magis prope nobis est, peculiareque cuiusque: & ut in summa dicam, quod vni soli conuenit, c. 1. de patr. pot. lib. 1. f. 1. l. omnes populi. de iust. & in. Et ita proprium solum labolenus Iurisc. dicit, l. proprium solum, 5. com. pred. lib. 8. P. tit. 4. quod commune non est cum socio. Hinc & proprietatis eius esse dicitur, cuius sola est res, quod plus sit rem habere, ex qua vsus fructus, quam ipsum vsu fructum: unde & proprietatis pra re ipsa, si in dominio alicuius non sit, ponitur a Iustiniano, l. hitorum, de rerum diuis. lib. 2. Inst. tit. 1. Et ideo Vlpianus, l. si ut certo, 5. si duobus, commod. lib. 13. P. tit. 6. tradidit, duorum vnius rei in solidum dominium esse non posse, quod Tryphonius in hereditate, l. 19. pater, de cast. pecul. lib. 49. P. tit. 17. probat: nisi pro indiuiso, iuris tantum intellectu, non diuisione corporum, quis plures esse dominos eiusdem rei admittat cum Papiniano, in l. Manius, 68. §. duobus testamentis, de legatis 2. lib. 3. P. tit. 1. Quo tamen casu adhuc & quisque sociorum retinebit integrum dominium, ut in i. e. seruitoris apparere ex responsis Iurisc. consulti, apud Vlpian. in l. 2. de seru. tit. general. in P. in l. final. com. pred. eo. & l. vnus ex sociis, & l. per fundum, de seru. rust. pred. l. Sabinius, commun. diuid. in P. cum sociis, lib. 4. Ceterum hoc dominium interdum plenum dicitur, interdum non plenum. Plenum dicitur, quando dominus & corpus rei, & vsu fructum eius habet sibi liberum, Tryphon. in l. cum in fundo, 81. de iure dot. lib. 23. P. tit. 3. & plenum in re potestatem, ut ait Iustin. in §. final. de vsu fruct. lib. 2. Inst. tit. 4. Quod & ex Iustin. l. raptores, 4. §. bona, & §. sequent. de episcopis & clericis, lib. 2. C. tit. 6. constitutione facile colligitur. Sicut plenum dicitur aliquid, si nihil quod eius natura sit, deficit: veluti plenum compromissum Papinian. in l. si cum dico, 26. §. plenum, de recep. arbit. lib. 4. P. tit. 8. dicitur quod de rebus omnibus controuersisue compositum est. Et eo pacto vsus fructus in multis casibus pars dominii dicitur a Paulo Iurisc. consulti, in l. 4. de vsu fruct. lib. 7. P. tit. 1. id est, dominii & plena potestatis: non autem pars integralis iuris dominii, quod nihilominus proprie est penes eum: cuius corpus rei est, etsi vsu fructus ad alium pertinet. Quia proprie vsus fructus seruicus est, ut idem Paulus explicat, l. recte dicimus, 25. de verborum signific. lib. 50. P. tit. 1. Mart. in l. de seru. lib. 8. P. tit. 1. Siquidem vsus fructus, est ius alienis rebus vendi fruendi, salua rerum substantia, eidem Paulo l. 1. de vsu fr. in P. & Iustin. in §. 1. de vsu fr. lib. 2. Inst. tit. 4. ut aperte postea alibi Paulus, l. 1. si ager vel ager, vel emphyteus, petat lib. 6. P. tit. 3. etiam notauit, eos qui in perpetuum, fundum vegetigalem, quo fruuntur, conduxerint, non esse dominos.

¶ Verum si quoad fructus percipere alii possunt, potestatem plenam non esse rerum dominis nemo ambigit: redeunte autem vsu fructu redintegratur potestas, si que, ut dicit Theophilus §. finali. de vsu fruct. libro secundo, Inst. iur. civil. tit. 4. & Iustinianus §. finali. eodem titulo, in Inst. consolidatio proprietatis & vsus fructus. Sic tres illi Cæsares, Gratianus, Valentinianus, & Theodosius in l. summa, 3. §. illud, de secundis nuptiis, libro quinto, C. tit. 9. plenum ius proprietatis concedunt in bonis coniugi, qui non habuit ex priore matrimonio liberos, vel si nati nateve discesserint: ita ut in his nascendi dominii & testandi circum quem voluerit, liberam habeat facultatem. Et absolute proprietatis posita, quando de possessione, & dominio queritur, pro dominio pleno sumitur, ut obseruare licet, plerisque iuris vtriusque locis: ut dum dicunt, prius de possessione, quam de proprietate agendum, ut in cap. primo, de caus. possession. & proprietat. libro primo decret. titulo deo decimo, Vlpianus in l. prima, §. huius autem, uti possidetis, lib. 43. P. tit. 10. de iur. iudic. Imperat. in l. si quis condictionis, 25. de locat. libro quarto, C. tit. 10. de iur. iudic. §. nihil commune habere proprietatem cum possessione, l. natu-

raliter, §. nihil commune, de acquirenda possessione, in P. & sic definitur. ¶ Non si plenum igitur dominium erit, & dicitur dicitur dominium esse in nuda proprietate, & quod ab hoc dominio discedit, erit quasi dominium, & quippiam nobis vile ex rebus alienis. Et ita proprietati, vsus fructus opponitur plerumque, ut in l. raptores, 4. §. de episcopis & clericis, C. in §. bona, & sequent. C. tit. 1. 3. de vsu fruct. lib. 7. P. tit. 1. cum similibus, Justin. in §. primo, & §. fin. de vsu fruct. lib. 2. Inst. tit. 4. in iure, nam proprietatis nuda dominie, nullus fructus continetur, ut notat Caius, l. videamus 19. de vsu fruct. libro vigesimo secundo, P. tit. 1. sed tantum ius rei solius, non considerata eius possessione vel vsu fructu distinguit Paulus l. 2. §. quadam, de interd. lib. 43. P. tit. 1. in interd. etorum tractatione, & Imperator Alexander in l. proprietatis dominium, 4. de probationibus, lib. 4. C. tit. 19. vocat proprietatis dominium. Et certe procul dubio dicendum est vnum genus veri dominii esse, proprietarii, quod directum dici poterit, eo quod non aliunde pendeat, vel ex alterius rei vsu fructu autem ius, d. cemus etiam fictione quadam & subtilitate iuris, esse dominium. Ita enim Tryphonius l. quamuis, 78. de iur. dot. libro vigesimo tertio, P. tit. 3. nominat maritum in dote vxoris, cuius tamen proprietatis vere vxoris, fructus autem mariti: quod ad subtilitatem legum refert Iustinianus, in l. in rebus, 30. de iure dot. lib. 5. C. tit. 12. duodecima. Proprie autem quasi dominium dicitur, sic enim & Tryphonius appellat in l. cum in fundo, 81. de iure dotium, in P. maritum, penes quem antea dixerat esse rei dotalis dominium, quasi dominium in vsu fructu in dote dato: ratione enim dictionis, quasi, reiecta opinione Accursiana, in dicta l. cum in fundo, ad verbum quasi, que vult ibi veritatem inde exprimi, ex istius similitudinem dominii, propter commodum fructuum, non verum dominium exprimi. Indicat enim improprietatem significationem vocula, quasi, & imperfectionem dicti, ut apud Paulum in l. in fundo, 59. de condition. & demonstration. lib. 35. P. tit. 1. primo. Eo modo intelligenda lex Theodosii Imperatoris, l. possessor, 1. de fund. patrimon. libro undecimo, C. tit. 61. dum ait eos, qui patrimoniales principis fundos, & emphyteoticarios possident, esse fundorum dominos: cum tamen vere domini non sint emphyteote, sed illi qui in emphyteosim dant, rei vocentur domini, Zeno in l. prima, & Iustinianus in l. 3. in principio, de iur. emphy. lib. 4. C. tit. 66. de l. 1. si ager vegetigal. libro 6. P. tit. 3. Reddam autem rationem, quare vsu fructuarii, vel alii emphyteote, qui in alienatione rerum emphyteoteos liberi non sunt, non mereantur dominionem, quod non possint de his libere disporre in vita, & sub morte: in quibus vera est nota veri domini, qui ita pro modulo voluntatis disponit, §. 1. de lege Fusi. C. in solen. apud Iustinianum, l. 1. C. de sacrosanct. eccles. l. verbis legis, de verborum significarion. l. 1. ad legem Fulcid. in P. l. nemo exterus, de iudic. lib. 1. C. in re mandata, Cod. mandata. l. 2. de iis qui sunt sui vel alien. iur. lib. 1. P. vsu fructus autem cum vita finitur, & repetit proprietatem, §. finitur, de vsu fruct. l. Pan. l. necessario, §. final. de pericul. & commod. rei vend. lib. 18. P. tit. 6. 13. §. final. quibus mod. sim. vsu fructus. Non negari tamen vsu fructus dominium dictum fuisse a Iuliano, in l. qui vsu fructum, 3. de vsu fruct. petatur, lib. 7. P. tit. 6. Intelligi autem debet, ut sit dominium secundum utilitatem. Nam quia utilitas & commodum dominii proprietatis, ad alium, nempe ad fruente, pertinet, non est reicienda vtilis dominii appellatio, ut plerique, & male quidem mea sententia, suadent. Nam ratione directi, & vtile dici potest: sicut in actionibus, vtilem eam dicimus competere ei, qui non habet ius dominii plene cessum, sed ad quem compendium rei pertinere debet: quem ad modum directa competit, cessis plene iuribus, ut vtrumque probat Alexander Cæsar in hypothese, in l. emor hereditatis, §. de hereditate vel actio. vend. lib. 4. C. tit. 39. Imp. Diocletian. & Maxim. in l. postquam, l. 7. & in l. ex nominis emione, §. eodem, C. hereditatis venditæ. Neque quicquam prohibet, quin transpositione similitudinis, aliquid alterius nomen non vsurper ratione alicuius, veluti quamuis filium eum dicamus, quem nuptiæ demonstrant, l. filium, de stat. hom. in P. ex matrimonio conceptum: nisi dominus tamen, & receptum est, & filium eum dicit, quem adoptatum, totis de adopt. ¶ Et in iure, ne longius abeam, dominium quoddam fictum inueniatur, id est, ratione iuris sine vtilitate adhuc competens, & non ad pre, vel possessione, quale in legatis tradunt esse, quando a die mortis testatoris in legatum recta via transire dicuntur, l. a Titio, de iur. in P. Non enim prodest legatio interim legatum, ad acquirendum que quam, gloss. in l. vnica, §. in nouissimo, de caducis tollend. lib. 6. Cod. tit. 50. ex re legata.

Dictumque in marii substantiam, l. in rebus, de iur. dot. C. dotem transire, fictione iuris.

ADDITIO.

* Non videtur ea lege Iulianus usufructum, dominium appellare propter utilitatem, nam eadem ratione, ubique usufructus. Dominium dici potest, cum semper utilitatem praestet. Sed improprie Iulianus ibidem usufructum appellat dominium: quia iure civili constitutus est: respectu eius usufructus, qui a pratore, in fideicommissarium continuatus, aut potius de novo constitutus fuerat. (Solet enim Prator ut plurimum Iuris civilis subtilitatem temperare, & loco domini, possessionem dare) & huius opinionis confirmanda causa, addo l. si quis, 29. §. l. generalis, 32. §. 1. D. de usu & usufructu. leg. Haec ego, Salua bona gratia, & meliore §. C. Praclarissimi iudicio, & explicatione, in transiui notanda censui P. Brederodanus.

De possessione. C A P. 13.

- 1 Dominium coepit a possessione.
- 2 Possessio dominium continet aliquando, & contra.
- 3 Possessio, & proprietates distinguuntur.
- 4 Plena possessio cum usufructu.
- 5 Possessionis finitio noua.
- 6 Iuris nomen in antiquis finitionibus possessionis exuberans, cum sit facti, ut probatur vsq. ad 12. numerum.
7. 9 Possessio a pedum positione.
8. 10. 11 Possessio ab aliis, a sedium positione.
- 12 Possessio proprie corporaliu, non incorporaliu.
- 13 Animus cum corpore in possessione concurrere debet.
- 14 Per nos ipsos & alios acquirere possumus possessionem, & possidemus.
- 15 De diuisione possessionis, vel diuersis modis possidendi, ex iure & facto exuberante.
- 16 De possessione, quae plus iuris, quam facti habet: plus iuris, id est, animi, vel incorporati. & 18.
- 17 Haec possessio civilis.
- 19 De possessione quae habet plus facti, quam iuris.
- 20 De colorata possessione.
- 21 De ea, quae plurimum iuris, & plurimum facti habet.
- 22 De ea, quae nihil iuris habet, & 24.
- 23 Posses quem incumbere possessioni civiliter, naturaliter, utroque modo: non autem dici civilem possessionem.
- 24 Possessio naturalis.
- 25 Possessio mere civilis.
- 26 De possessione vacua.
- 27 Ratione causae possessio distincta in eam, quae cum titulo, & sine titulo est: & quid titulus.

IN confarinatione Pandectarum, de acquir. rerum domin. titulus, praenotatur titulus, De acquirend. posses. ordo tamen mihi videtur inuersus, de dominio prius, quam de possessione agere. ¶ Quia ¶ dominium a possessione coepisse tradidit Paulus, ex auctoritate Neruae filii in l. de acquirend. posses. lib. 41. P. tit. 2 ¶ Ideo ¶ aliquando possessionis nomine, & proprietates & ius domini venit, sicuti videtur docere Callistratus in l. si de vi, l. 37. de iudic. l. 5. P. tit. 1. dum ait: Si de vi & possessione quaratur, prius cognoscendum de vi, quam de proprietate rei, explicans per nomen proprietatis, quod de possessione dixerat. Expressius Paulus in l. interdum, 38. de verborum significat. lib. 50. P. tit. 16. interdum, inquit, proprietatem quoque possessionis verbum significat: sicut in eo qui possessiones suas legasset, responsum est. Et ita usurpatur ab Antonino Celsare, l. 2. de probat. lib. 4. C. titulo 19. Quamquam Accurs. in d. l. 2. aliter sentiat. Et Cicero, ad Valerium, is habet, inquit, in Volaterano possessionem. Sicut & apud eundem, idem est ius domini, & possessio corporalis. Quamobrem & plerumque domini nomen possessionem etiam complectitur, ut in l. quoties, 15. de rei vindic. lib. 3. C. tit. 32. si mens loquentis adsit. ¶ Verum ¶ quia saepe accidit, ut proprietates ad alium, & usufructus ad alium, & possessio ad alium pertineat, permisceri haec non oportet in propria substantia, ut admonet Venuleius Iurisconsultus in l. permisceri, 52. de acquirend. posses. in P. Arque idcirco Iabolenus, l. questio est, 115. de verborum significat. in P. lib. 50. possessionem distinguit a proprietate, ut quicquid apprehendamus, cuius proprietates ad nos non pertineat, aut non possit pertinere, hoc possessionem appellemus, utque possessio vltus sit, ager autem, proprietates loci. Generalius Vlpianus in l. naturaliter, 12. §. nihil commune, de acquirend. posses. nihil commune habere proprietatem cum possessione dixit, quod intelligi debet, in cuiusque substantia seorsum

considerata, non quatenus in alio subiecto vel extrinseca qualitate concurrere: & ita in alio commune quippiam habere possunt. ¶ Dixit ¶ & Iustinianus l. Rptores, 41. §. bona autem, de episco. 4. & cler. lib. 1. C. titulo 6. plenam possessionem, dum & proprietatem & usufructum simul exprimere voluit. ¶ Et ¶ proprie estimarim, possessionem esse actum corporalem in re factum per quem quis facit, vel re ipsa detinet, vel ostendit se velle eandem rem, & quae eius sunt, detinere sibi, vel alteri cuius nomine facit. ¶ Quae ¶ finitio, vt noua, ita diuersa ab illis, quibus adferunt interpretes in l. de acquir. posses. in P. Guitel. de Cuneo, & Cyn. in l. licet, C. eod. tit. Alciat. in l. quinq. pedum, C. commun. diuis. Francyc. Riparius tota rub. de caus. posses. a quibus lubens ab eo, quod bona pars illorum, ius, alii adimiculum iuris immisceant: cum tamen ius non sit ex substantia possessionis, sed possessionem vel probam vel improbam reddat, possessione iam praecedente, & existente. Et certe nemo est, qui si syncere possessionis essentiam examinet, non videat eam ob actum, qui interuenit, facti esse, non iuris. Quod & Iurispudentia declarat frequentibus responsis, l. 1. §. adipsi sumus, & §. si vir, l. possessionem, 15. de acquir. posses. in P. Vlpian. l. 1. §. Scauola, si quis test. li. esse iussit, l. 47. P. tit. 4. ¶ Accedit ¶ notatio nominis in argumentum: dicitur namque possessio, 7 a pedum positione, ut vulgo legitur apud Paulum in l. 1. de acq. posses. Cuius lectio firmari potest ex Cicero, 1. Offic. dum ait, Sunt natura prinata nulla, sed aut veteri occupatione, ut qui quondam in vacua uenerunt, venire autem est, pedes ponere. Rursum alibi Philp. 3. hodierno die primum, patres conscripti, longo intervallo in possessionem libertatis pedem ponimus. Estque symbolum adeptionis possessionis, pedis positio, eatenus detentionem extendens, quatenus mens intelligit se velle tenere, ut notat eleganter Paulus, d. l. 3. de acquir. posses. Estque possessionis nota subtilitatis, factum illud positionis, ut radis declaratio metis, quae postea determinationem accipit ab expressione voluntatis. ¶ Conuenit ¶ quod scriptum est in Deuteronomio cap. 11. Dei, & in lib. 10. sue cap. 1. Omnis, inquit Deus, locus quem calcauerit pes vester, vester erit. Et facti esse docet etiam alia a quibusdam emendata lectio, l. 1. de acquir. posses. dicentibus a sedium positione dictam possessionem, quasi positionem. Sicut & legi in Pisani Pandectis, ait Alciat. libro 1. disjunct. cap. primo, improbens priorem sententiam, quam irridet etiam Laurentius Valla, libro secundo, antidi. aduer. Pogium: Quia, inquit, neque a Graeco nomine πους pedes pes, apud Graecos fiat, ulla derivatio vel compositio similis, ut pedis, id est, πους, positio, vel positio a pede dicatur. ¶ Quibus ¶ tamen in hoc non subscribo, quando negant declinationem nominis, a πους, fieri non posse, cum ex datiuo πους Graeco, id est, pedibus, & itione Latino existimem componi posse, possessionem, id est, πους itionem. Quando anima duerterim & apud Graecos, per pedum positionem, fuisse etiam symbolum domini usurpatum: dicunt enim πους πους πους, habere pedem extra, pro eo quod est, non habere vel deici a possessione, extorem vel extorem esse allicius, ut apud Pindarum in Pythiis, Ode 4. Pythio. Antistrop. vltima,

— quasi δ' ἐμμεν
 ἔτ' ἀναγόμενον,
 καὶ τὸ γινώσκοντι, ἀνάμνη
 εἰδος ἔχον πούς.

id est,
 aiunt autem hoc esse
 molestissimum,
 praefara scientem (cogi) necessitate
 extra habere pedem.

Sic apud Sophoclem in Philoct.

καὶ τὰ λοιπὰ ἔτο σενίως,
 ἰσως ἀν' αὐτὸς κλαυμάτων ἔχους πούς.

¶ Non ¶ tamen reiicio, quin & possessio a sedium positione etiam, symbolum acceperit: nam qui regiones olim sibi elegerunt, & ibi sedes posuisse dicuntur, ut apud Virgilium primo Aeneid.

Hic tamen ille vrbem Patani sedesq. locavit,
 Teucrorum.

Sicut & in sacris literis etiam, pro ea electione sedium, dicuntur eligentes, tabernacula figere, Genes. 16. cum simil. Erat enim illa fictio, factum corporale in re immobili usurpanda, similis ratione finis, positioni pedum. Consequitur enim partem aliquam eius, quod quis possidere vult: sicuti pro positione pedum habetur consuetudinis formula, qua modicum terrae possidende rei in

mana